

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden tulotietojärjestelmää koskevien lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta sekä verotusmenettelystä annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden tulotietojärjestelmää koskevien lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta sekä verotusmenettelystä annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta (HE 62/2019 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jukka Vanhanen, valtiovarainministeriö
- hankepäällikkö Arto Leinonen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Sari Wulff, Verohallinto
- ylitarkastaja Markus Kautto, Verohallinto
- lakimies Anniina Alaluusua-Listola, Eläketurvakeskus
- järjestöpäällikkö Rainer Anttila, Suomen Olympiakomitea
- veroasiantuntija Laura Kurki, Suomen Yrittäjät ry
- lakiasiain johtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry
- johtava asiantuntija Eija Männistö, Suomen Taloushallintoliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Suomen Kuntaliitto
- Vakuutuskeskus
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Tapaturmavakuutuskeskus TVK
- Työllisyysrahasto
- Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Valiokunnan mietintö VaVM 15/2019 vp

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Valtiokonttori
- Kansaneläkelaitos
- Finanssiala ry
- Keskuskauppakamari
- Työeläkevakuuttajat TELA ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta annetun lain, tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n muuttamisesta annetun lain sekä perintö- ja lahjaveroain 28 a §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksiä sekä verotusmenettelystä annettua lakia ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia.

Voimaantulosäännöksiä muutettaisiin siten, että tulorekisterin tietosisällön laajentaminen koskemaan työnantajien ilmoittamien tulotietojen lisäksi eläke- ja etuustuloja siirtyisi vuodesta 2020 vuoteen 2021. Muutoksella tulorekisterin käyttöönoton vaiheistukseen varmistetaan eläke- ja etuustulojen ilmoittamismenettelyn toimivuus ja mahdollistetaan se, että kehittämistyössä voidaan keskittyä vuoden 2019 alusta työnantajien ilmoittamien tietojen ilmoittamiseen ja tulotietojärjestelmän käytettävyyteen liittyvien epäkohtien poistamiseen.

Verotusmenettelystä annettua lakia muutettaisiin tarkentamalla laiminlyöntimaksun ja tulotietojärjestelmästä annetun lain mukaisen myöhästymismaksun suhdetta koskevaa säännöstä sekä ennakoiden hyväksi lukemista koskevaa säännöstä. Muutokset ovat teknisluonteisia ja ne johtuvat siirtymisestä tulorekisterin kautta tapahtuvaan ilmoittamismenettelyyn.

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia muutettaisiin tarkentamalla veroilmoituksessa olevan virheen korjaamista, myöhästymismaksua ja seurannaismuutosta koskevia säännöksiä. Myös nämä muutokset ovat teknisluonteisia. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännös siitä, mihin mennessä takaisinperintätilanteissa suorituksen maksajan verotusta voidaan oikaista takaisin maksetusta suorituksesta toimitetun ennakonpidätyksen ja perityn lähdeveron osalta, mikä vaikuttaa suorituksen maksajan takaisinperinnässä noudattaman menettelyn valintaan.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esitystä on kannatettu laajasti.

Valiokunnan mietintö VaVM 15/2019 vp

Valiokunta pitää tärkeänä, että tulorekisterin käyttöönottoon liittyvät ongelmat selvitetään ja korjataan ennen rekisterin laajempaa käyttöönottoa. On keskeistä varmistua ensin järjestelmän toimivuudesta palkkatulojen ilmoittamisen ja hyödyntämisen osalta ja vasta tämän jälkeen laajentaa rekisterin tietosisältöä eläke- ja etuustuloihin. Tässä yhteydessä on myös tärkeää parantaa tulotietojärjestelmän käytettävyyttä ja asiakaslähtöisyyttä, sillä tämä helpottaa työnantajien ja kansalaisjärjestöjen toimintaa ja vähentää heille järjestelmän käyttöönotosta aiheutuvaa haittaa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa nousi esille huoli tulotietojärjestelmän tietosisällön oikeellisuudesta, tietojen kattavuudesta ja reaaliaikaisuudesta. Valtiovarainvaliokunta yhtyy näihin haasteisiin ja pitää tärkeänä sitä, että uudistus etenee suunnitellussa aikataulussa. On tärkeää muistaa, että keskitetty, reaaliaikaisiin tietoihin perustuva järjestelmä tehostaa viranomaisten keskinäistä tiedonvaihtoa, nopeuttaa päätöksentekoa ja parantaa päätösten oikeellisuutta. Tulorekisterin tulee keventää työnantajayritysten hallinnollista taakkaa ja vahvistaa osaltaan myös kansalaisten oikeutta valvoa itseään koskevia tietoja. Näiden tavoitteiden täysimääräinen toteuttaminen edellyttää, että rekisterin kehittämiselle varataan tarvittavat resurssit ja osaaminen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 62/2019 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö VaVM 15/2019 vp

Helsingissä 3.12.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd

jäsen Anders Adlercreutz r

jäsen Vilhelm Junnila ps

jäsen Esko Kiviranta kesk

jäsen Jari Koskela ps

jäsen Markus Lohi kesk

jäsen Raimo Piirainen sd

jäsen Jussi Saramo vas

jäsen Sari Sarkomaa kok

jäsen Sami Savio ps

jäsen Iris Suomela vihr

jäsen Pia Viitanen sd

jäsen Ville Vähämäki ps

varajäsen Merja Kyllönen vas

varajäsen Antero Laukkanen kd

varajäsen Arto Pirttilahti kesk

varajäsen Juha Pylväs kesk

varajäsen Lulu Ranne ps

varajäsen Veronica Rehn-Kivi r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ilkka Lahti